

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De conceßione præbendæ, & Ecclesiæ non vacantis. Titulus VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

possidere §. qui ad nundinas ff. de acquir. possess. sed non colligantem se cum super præbenda, Rot. d. decis. 18. de rest. spol. in antiq. & iuris supra allegatis. Præfata procedunt in ecclesiis, in quibus præbendæ non sunt distinctæ, quod si præbendæ forent distinctæ, ad ¶ obtinendam restitutionem in spolio, non sufficit probare stallum in choro, & locum in capitulo sibi assignatum fuisse, aut quod mandatum esset per capitulum distributori, vel colonis, quod prædicto præbendato de redditibus illius præbendæ responderent, nisi probet reddituarios sibi de redditibus aliquid solvisse, vel in possessionem fundi spectantem ad præbendam inductum fuisse, quia adipiscimur possessione corpore, & animo, neque per se animo, neque per se corpore, Rot. decis. 12. de rest. spol. in nov. l. 2. & l. quemadmodum in princip. ff. de acquir. vel amit. poss. l. nemo C. eod. §. possidere vers. fin. Infit. de interd. nisi esset consuetudo ecclesiæ, quod præfato modo acquireretur possessio, aut aliquis certus locus foret assignatus præbendario talis præbendæ, per cuius installationem bene acquiritur possessio, Innoc. in c. in litteris num. 6. & 7. & ibi Can. de rest. spol. Rot. d. decis. 12. in fin. eod. in nov.

24 Quando beneficiatus ¶ est in possessione, beneficii, & dicitur non legitime institutus, actori incumbit eius probatio, Rot. decis. 3. & 4. de probat. in antiq. Inm. in c. innotuit, de eo qui furt. ord. suscep. Inm. in c. ex insinuatione n. 3. & 4. post gloss. in verb. clerici & Can. de procur. alias in spiritualibus institutio non præsumitur canonica, quando fuit facta ab alio, quam episcopo, eiusve Vicario, aut Archidiacono: c. ex frequentibus hoc tit. c. 1. de reg. jur. in 6. Zab. in Clem. 1. in 13. quest. in fin. de decim. quia de jure pertinet ad episcopos institutio approbatoria, ut dictum est, c. cum ex iniuncto in fin. de heret. & con-

suetudo contraria est reprobata tanquam detrahens obedientiæ: d. c. ex frequentibus, & ibi Anchar. num. 3. & 4. inductio vero in corporalem possessionem spectat ad Archidiaconum, ut supra dictum est.

De concessione præbendæ, & Ecclesiæ non vacantis.

TITULUS VIII.

S V M M A R I A.

- 1 Papa in suis provisionibus utitur quatuor terminis videlicet.
- 2 Providemus.
- 3 Mandamus provideri.
- 4 Provisum fuit.
- 5 Concessimus provideri.
- 6 Mandata de providendo & gratias quæ expectativa dicuntur reservationes mentales & alias quasunque gratias ad vacatura aut indulta ad alienas ecclesias Concilium Tridentinum nemini amplius concedenda decrevit.
- 7 Conferendi jus habens non potest alteri dare potestatem conferendi primum beneficium vacaturum.
- 8 Regressus & aggressus etiam de consensu ad beneficium cuiuscunque qualitatis nemini concedi statuit Conc. Trid.
- 9 Idem mandat observari in coadiutorio cum futura successione.
- 10 Regressus qui conceduntur ob non solutionem pensionis per Conc. Trid. non sunt sublatis.
- 11 Unio qua fit de beneficio viventis Collegio vel Capitulo, aut beneficio alicuius persone in particulari, non est sublata per Conc. Trid.
- 12 Rescriptum in forma communi sive iustitia quod

- quod à Sede Apostolica conceditur clerico ad sacros promotio sine titulo non est per Conc. Trid. sublatum.
- 23 Mandatum à Papa factum capitulo ut eligant vel prabendam alicui conferant requirit actum capitularem & collegialem.
- 24 Secus si facta collatione per Papam mandet capitulo ut illum recipiant in canonicum vel dent ipsi possessionem quale mandatum quilibet Canonicus potest & tenetur adimplere.
- 25 Regressus conceditur à Papa prasupponit jus pristinum & dependens à praterito.
- 26 Non comprehenditur sub concordatis indultis Cardinalium alternativis Episcopum, locatione ad longum tempus.
- 27 Dat jus ad rem, quod tantum afficit & est reservatum.
- 28 Ad eius validitatem non requiritur consensus.
- 29 Conceditur ad jus quo quis egressus est, & non ad possessionem.
- 30 In eo non exprimitur valor.
- 31 Quando reservatur ex causa cessionis non est necesse docere de aliquo titulo cedente.
- 32 Reservatus in casibus cessus vel decessus seu dimissio jus cuiuslibet verificatur in primo eventu.
- 33 Si impositus sit per cessum, non habet effectum in resignatione coram Papa in favorem.
- 34 Facto loco regressui eo ipso quod regressum habens declarat locum esse regressui non solvens pensionem, privatus est omni jure etiamsi à sententia declaratoria appellaverit.
- 35 Censetur jus novum & nova gratia.
- 36 Cassatur solo consensu etiam tacito.
- 27 Clausula posita in parte provisiva censetur repetita in regressu.
- 28 Ad regressus canonizationem procedi non potest nisi precedente personali citatione possessoris beneficii.
- 29 Limita unomodo.
- 30 Secundus regressus quando concedatur.
- 31 Accessus & ingressus nullum prasupponunt precedentem titulum.
- 32 Reservationum quadam sunt generales indulta per canones, qua per Conc. Trid. non sublata, & hic recensentur.
- Vacatio apud sedem
- 33 Vacatio in curia } quomodo differant.
Reservatio.
- 34 Reservationes quadam sunt speciales quoad certum corpus beneficii non tamen pro certa persona & hic enumerantur.
- 35 Reservationes quadam sunt speciales super certo corpore beneficii & specialiter pro certa persona qua per Conc. Trid. sunt sublata.
- 36 Reservatio quomodo expirat.
- 37 De reservatione beneficii sive generali sive speciali debet fieri mentio in impetratione, & si plures concurrant reservationes generales circa idem de omnibus debet fieri mentio specialis.
- 38 Collatio apostolica fundata super falsa causa reservationis est nulla.
- 39 Dicitur Papa voluisse providere tanquam de reservato, quando apponit clausulam, dummodo illius dispositio ad nos hac vice pertineat.
- 40 Resignatio beneficii reservati facta in manibus ordinarii tenet sed non collatio ab inferiore de eo facta.
- 41 Decretum irritans in reservationibus quando inficiat titulum & possessionem.
- 42 Indultum habens conferendi qualitercung.

vacantia, an possit conferre beneficia, re servata.

SÆPE præbendæ, & dignitates mandan-
tur conferri, c. *proposuit hoc tit. c. ne ca-
ptanda in 6.* & promittuntur antequam va-
cent, c. *relatum c. ex tenore, c. accedens hoc tit.*
quandoque vacantes ex negligentia non
conferuntur, c. 2. §. *cum vero c. quia diversita-
tem, & c. fin. hoc tit.* ideo addit titulum de
concessione præbendæ, & ecclesiæ non vacantis. in
quo tractat tam circa provisiones non va-
cantium, quam circa negligentiam in non
conferendo vacantes. Pro maiore intel-
ligentia, præmittendum est, quod quatuor
1 sunt termini, quibus utitur Papa † in suis
provisionibus, videlicet, *providemus, man-
damus provideri, provisum fuit, & concessimus
provideri*, quæ juxta canones, & stylum Can-
2 cellariæ differunt. Provisio † dicitur,
quando Papa fecit pure gratiam, de qua li-
teræ sunt expeditæ, c. *Abbatem & ibi gloss. pen.
3 de rescript. c. fin. de præb.* Mandamus † provi-
deri; dicitur, quando litteræ sunt expeditæ
& alteri mandatur ut provideat, c. *cum no-
4 stris hoc tit.* Provisum fuit, dicitur, † quan-
do auctoritate Papæ, vel alterius fuit facta
provisio, litteris expeditis, & executis. Con-
5 cessimus † provideri dicitur, quando est si-
gnata supplicatio, & in Cancellaria relaxa-
ta, sed litteræ non sunt expeditæ, *Sarn. in reg.
de Idiomate quest. 4 num. 4.* Prætermissa pœ-
na negligentium conferre beneficia vacan-
tia, de qua diximus supra, *libr. 1. de suppl. negl.
præl.* Circa provisiones non vacantium be-
neficiorum non est immorandum, quia
6 Concil. Tridentinum decrevit † mandata
de providendo, & gratias, quæ expectativæ
dicuntur, etiam sub nomine indulti, vel
quovis alio colore, aut reservationes men-
tales, vel alias quascumque gratias ad vacan-

tura, aut indulta ad alienas ecclesias, vel mo-
nasteria, nemini amplius esse concedenda,
c. *decernit sess. 24. c. cum beneficiis sess. 25.* quia
per ea alienæ mortis votum ingeritur, & ec-
clesiis, ac prælatis, & personis ecclesiasticis
gravamina plurima inferuntur, c. 2. *hoc tit. c.
detestanda, & c. ne captanda eod. in 6.* Eadem
ratione is, qui jus † conferendi habet, non 7
potest alteri dare potestatem conferendi
beneficium primo vacaturū, quod per hu-
jusmodi concessionem fraudem adhibere
volentibus licentia concederetur contrave-
niendi canonicæ sanctioni, per quam pro-
hibentur ecclesiastica beneficia concedi, si-
ve promitti, antequam vacent, c. *constitutum
h. t. c. 1. c. ex tenore eod. tit.* Item Concil. Tri-
dent. statuit, ut nemini † in posterum accep-
8 sus, aut regressus etiam de consensu ad be-
neficium ecclesiasticum cuiuscumque qua-
litate concedatur. Idem mandat observari
† in Coadjutoriis cum futura successione; 9
ut nemini in quibuscumque beneficiis ec-
clesiasticis permittantur, nisi ecclesiæ cathed-
ralis, aut monasterii urgens necessitas, aut
utilitas postulet prælato dari coadjutorem,
ut dictum est in præcedenti titulo, c. *cum in
beneficiis sess. 25.* quia referunt imaginem hæ-
reditariæ successionis, quæ sacris constitu-
tionibus reprobat, c. *apostolica 8. qu. 1. c. ex
transmissa, c. ad extirpandas de fil. presbyt.* Re-
gressus † qui conceduntur ob non solutio-
10 nem pensionis per Conc. Tridentinum non
sunt sublatis, quia obligare se potest clericus
sub pœna beneficii, anathematis, ac etiam
ordinis, c. *si quis presbyter, & ibi gl. in verbo cō-
secrationem 2. quest. 4. c. quoties, & ibi gl. 2. &
3. 1. quest. 1. c. cum dilectus in fin. & ibi gl. in ver-
bo obligavit, & Can. de elect. c. fin. de crim. fals.*
aut unio † quæ fit de beneficio viventis, nõ 11
solum collegio, vel capitulo, sed etiam di-
gnitati, aut beneficio alicuius personæ in
parti-

particulari, c. cum venisset de rest. spol. Glem. si
 una de reb. eccl. non alien. quia canones anti-
 qui, ac decreta Concilii Tridentini loquun-
 tur de collatione beneficii vacaturi respec-
 titu tituli, non de concessione in proprietate,
 c. 1. 2. & 3. h. t. c. decernit. seq. 24. Gari. de
 benef. part. 10. c. 1. nu. 24. & 25. neque etiam
 12 censetur sublatum rescriptum † in forma
 communi, siue iustitiæ, quod à sede aposto-
 lica conceditur clerico ad sacros ordines,
 nullo presentante, promotio sine titulo, quo
 mandat ordinatori, siue successoris eius, ut si
 per examinationem, quæ aliis committitur,
 ordinatore citato (qui de indignitate post
 ordinationem contracta, & quantitate, ac
 qualitate beneficii potest excipere) consti-
 terit, quod idoneus habeatur, & ecclesiasti-
 co beneficii non indignus, ei competens
 beneficium tribuat, datis executoribus, qui
 ordinatorem, eiusque successorem compelle-
 re possint ad provisionem illius in maiori
 ecclesia, vel alius ecclesiis civitatis, vel dice-
 cesis, c. accepimus de et. & qual. & c. c. cum se-
 cundum apostolum de præb. quia qui ad onus
 eligitur, repelli non debet à mercede, c. cha-
 ritatem, c. quicumque c. ecclesiasticis 12. quest.
 2. c. secundum naturam de reg. jur. & dignum
 est, ut ecclesiæ stipendiis sustentetur, in
 qua, & per quam divinis obsequiis adscri-
 bitur, d. c. ecclesiasticis. 12. quest. 2. d. c. cum
 secundum apostolum de præb. Aliquando hu-
 jusmodi rescriptum dirigitur capitulo ca-
 dralis ecclesiæ, quia ipsa ecclesia cathedra-
 lis obligatur ordinatio sine titulo, dictum
 est supra in de temp. ord. & qual. ordin. Man-
 13 datum † à Papa factum capitulo, ut eligant,
 vel præbendam alicui conferant, non affi-
 cit singulos de capitulo, unde singuli singu-
 lariter non possunt illud exequi, verum ele-
 ctio, & collatio requirunt actum capitula-
 rem, & collegialem, quia mandatum fuit id,

quod in jure consistit, & agitur de jure effi-
 caciter creādo, secus si facta collatione † per 14
 Papam, mandet capitulo, ut illum recipi-
 ant in canonicum, vel dent illi possessio-
 nem, quia illa receptio, & traditio consistit
 in facto, ideo si collegium non vult simul fa-
 cere, tunc quilibet potest, & tenetur man-
 datum adimplere, ea enim, quæ requirunt
 implementum facti, censentur iniuncta u-
 niversitati, non ut corpori, sed ut singulari-
 bus de universitate, c. eam te, & ibi Pan. n. 12.
 Felin. n. 13. 14. & seq. & Can. de rescript. Felin.
 in c. cum omnes n. 27. de const. Achill. decis. 4. ut
 lit. pend. & c. Franc. in c. Romana § in univ-
 ersitatem n. 5. in fin. de sent. excom.

Regressus conceditur † tantum à Papa, 1 §
 & est introductus ex eius plenaria potesta-
 te, quam habet in beneficialibus, Paris. de re-
 sign. lib. 6. quest. 5. n. 14. plures citans, ubi plene
 de regressu tractat. præsupponit jus pristinum,
 & dependens à præterito, Rot. divers. decis.
 457. n. 10. & decis. 597. nume. 2. par. 1.
 Cassad. decis. unic. num. 3. de pact. l. quaritur §. si
 venditor vers. remittentibus ff. de edil. edict. Franc.
 Marc. quest. 288. in quo exprimi debent om-
 nes qualitates, quæ redderent Papam dif-
 ficiliorem ad concedendum, Caput. decis. 7.
 part. 1. Felin. in c. in nostra sub numer. 9. vers.
 Theorica mentionem de rescript. Felin. in c. ad
 audientiam el. 2. num. 22. vers. littera ad bene-
 ficia, ubi ampliat, & limitat de rescript. non
 comprehenditur † sub concordatis Ger-
 mania, indultis Cardinalium, & alternati-
 vis Episcoporum, quæ tollunt gratias præ-
 ventivas, Cassad. decis. unic. sub num. 1. de pact.
 Cassad. decis. 4. de privil. attestans de usu Curie
 c. ab exordio 35. dist. & ibi gloss. fin. & Can.
 l. si unus ff. de pact. cap. statutum & ibi gloss. in
 verb. moderandum de præb. in 6. neque etiam
 sublocatione ad longum tempus à sede A-
 postolica confirmata, cum clausula, etiam
 quoad

- quoad successores, quia successor incertus est, *Mandos. de sign. grat. tit. si in evidentem*
- 17 *vers. quero an habenti regressum &c. dat. jus † ad rem, Mandos. de sign. grat. tit. regressus, & accessus, vers. regressus dicitur esse jus ad rem Sarnen. in reg. de jur. quas. non toll. quas. 1. sub nu. 28. vers. sed quia sepe dictum est, ubi enumerat omnes casus, in quibus in beneficialibus queritur jus ad rem, in 10. casu, quod tantum afficit, & est reservatum, & ideo jus in re non est reservatum, nec affectum, Card. Seraph. decis. 315. arg. l. 1. ff. de leg. commiss. & l. 2. §. Sabinus ff. pro emptore, etiam si in eo sit clausula, quod vim habeat validæ, & efficacis collationis: *Mohed. decis. 7. num. 1. in fin. de renunciat. ad eius validitatem de jure, arg. not. per gloss. in c. 1. §. postquam in verb. in script. & ibi Can. de cens. in 6. Guid. 1. decis. 582. numer. 3. aut per regulas Cancellariæ, vel de Stylo**
- 18 *Curia non requiritur † consensum alterius, licet per regulas revocatorias, aut gratias non revocetur regressus de consensu, vel ex causa onerosa; Crescent. decis. 2. sub num. 5. in fin. & Mohed. decis. 13. numer. 1. de renunc. arg. c. 1. cum ibi not. de probat. quando est intentio Papæ requirere consensum, Datarius apponere solet clausulam, quoad regressum de consensu, *Cresc. d. decis. 2. in fin. c. nullus de jure patr. acquiritur absenti, c. accedens de prob. c. si tibi absenti eod. in 6. secuta rati habitatione, Dec. in l. semper qui non prohibet ff. de regul. jur. conceditur ad jus † quo quis egressus est, & non quoad possessionem, quæ consistit in facto, nisi ad sint clausulæ reservantes omnia tam jus, quam possessionem; Mohed. decis. xj. num. 4. de renunc. Bart. in l. fin. num. 4. & 5. & seq. & numer. 8. C. de sent. poss. & restit. & ibi Doct. in eo non exprimitur † valor, sufficit enim illum in bullis provisionis exprimere, & opponenti illum non fuisse expressum in provisione, incum-**
- bit onus probandi, Mandos. de sign. grat. tit. regressus, & accessus, vers. an autem regressus &c. Fel. in c. super his numer. 16. vers. 3. conclusio de accusat. & ibi Can. communiter. Quando reservatur † ex causa cessionis, vel resignatio-
nis, non est necesse docere de aliquo titulo cedentis, aut quod lis erat valida cum eo, sed sufficit quod cessionarius cessionem acceptaverit, aut ex causa cessionis notabili pensioni consenserit, quia Papa adhæret voluntati partium in cessionibus ad certum effectum: *Mandos. de sig. grat. d. tit. regressus &c. vers. proponebatur, & vers. regressus concessus fuerat. Mohed. decis. 14. & 15. de renunciat. arg. l. in omnibus rebus ff. de act. & oblig. & l. omnem ff. de jud. Castr. in l. 1. §. & post operu n. 5. plures citans ff. de nov. oper. nunciat. Reservatus in † casibus cessus, vel decessus, seu demissionis cuiuslibet, verificatur in primo eventu, nec datur habenti regressum electio, nam postquam beneficiatus temerè amisit beneficium, id amplius ex persona sua non potest vacare; *Mohed. decis. 20. de renunciat. arg. cap. mandato & ibi Franc. & Can. de prob. in 6. & not. per Bald. in l. invitum num. 8. C. de procurat. Felin. in c. 2. num. 3. ubi ampliat, & limitat, de reug. & pac. l. divorcio §. quod in anno, & ibi late Las. à num. 12. usque ad fin. ff. solut. matr. si impositus † sit per cessum, non habet effectum in resignatione facta coram Papa in favorem certæ personæ, quia resignans in favorem certæ personæ, hoc agit, quod quaratur beneficium resignatio, & aliter non intendit jus à se abdicare, *Mohed. decis. 36. de renunc. c. Apostolica, & ibi gloss. 1. in fin. & Can. 8. q. 1. Collect. in c. ex parte 1. in fin. & ibi Add. de off. deleg. Non amittitur per solam negligentiam; *Mohed. decis. 18. de renunc. arg. c. si tibi absenti de prob. in 6. Innoc. in c. extirpanda in fin. de prob. Mohed. decis. 32. nu. 1. de praben. Ex subsecuta pacifica trien-*****

nali possessione prædecessoris, postquam
 locus factus fuit regressui, præsumitur cessio
 regressus, *Mohed. decis. 19. de renunc. Achill. de-*
cis. 19. de prob. arg. alleg. Lap. 89. & c. si clericus
²⁴ *lib. 2. resp. de prob. in 6. facto loco ¶ regressui, eo*
 ipso quod regressum habens declarat lo-
 cum esse regressui, non solvens pensionem
 privatusest omnijure, etiam si à sententia
 declaratoria appellaverit; quod censetur
 acquisitum habenti regressum, *Put. decis. 81.*
²⁵ *lib. 2. & istud censetur ¶ jus novum, & nova*
 gratia, quia facto loco regressui requiritur
 nova acceptatio beneficii, & clausula solita
 in regressibus, & quodammodo accessoria,
 quod tam vigore præsentium, quam anti-
 quitutuli, ac in omnibus, & per omnia, ac si
 non resignasset &c. intelligendæ sunt ex
 tunc, quando fit locus regressui, *Rot. divers.*
decis. 427. num. 7. & 8. par. 1. Put. decis. 142.
lib. 2. c. ut nostrum de appell. c. pastoralis de off.
ord. nec beneficium reincidit in veterem af-
fectionem, vel reservationem, Put. d. decis.
142. lib. 2. Rot. decis. 24. de prob. in antiq. c. fin.
cum ibi not. de concess. prob. in 6. c. inter cetera,
& ibi in de prob. Rot. decis. fin. de rescript. in an-
²⁶ *tiq. Cassatur solo ¶ consensu etiam tacito,*
Achill. decis. 6. de renunciat. Caput. decis. 12. par.
3. Put. decis. 139. lib. 1. c. Agathosa, & ibi gloss.
63. dist. c. ex ore, & ibi gloss. in verb. renunciast-
se, de iis, quæ si. à major. part. capit. in manibus
cujuscumque, Cres. decis. 1. de renunc. Achill. de-
cis. 7. de decimis & c. c. in presentia de renunc.
c. si electio, & ibi gloss. in verb. renunciat. de e-
lect. in 6. & Carn. Sarn. in reg. de inf. resig. quæst.
18. num. 5. nisi fiat cassatio cortespective ad
 effectum alterius reservationis, quo casu
 fieri debet in manibus summi Pontificis, &
 consensus debet præstari formaliter in Ca-
 mera, vel Cancellaria: *Rot. divers. decis. 471.*
num. 10. par. 1. Caput. decis. 12. par. 3. c. super eo,
²⁷ *de cond. app. Clausula generales ¶ posita in*
 Summa in Decretal.

parte provisiva, censentur repetita in regres-
 su in eadem supplicatione contento, *Put. de-*
cis. 71. lib. 2. cap. accessorium de reg. jur. in
6. l. si enim §. qui injuriam ff. si quis caut. & c.
 Canonizatio regressus ¶ habet in se priva-²⁸
 tionem, ad quam procedi non potest nisi
 præcedente personali citatione possessoris
 beneficii, alias processus est nullus, *Rot. divers.*
dec. 227. part. 3. lib. 3. Fel. in c. cum contingat sub
num. 8. vers. & pro istis benefacit de resc. Rot. dec.
21. de dol. & contum. in antiq. Caput. decis. 375.
part. 2. Felin. in c. quoniam sub num. 22. ut lit.
*non contest. Limita ¶ quia valet processus su-*²⁹
 per canonizatione regressus cum procura-
 tore constituto à reo possessore personaliter
 citato in causa non soluta pensionis per a-
 ctorem in principio intentata, & ad omnes
 alias lites etiam beneficiales, etiam si reus
 non fuerit personaliter citatus ad videndum
 canonizari regressum, quia canonizatio re-
 gressus est causa beneficalis, & declaratoria
 pœnæ incurta ob non solutionem pensio-
 nis, *Achill. decis. 4. & 5. de pensionib. arg. c. ex ge-*
stis c. relatum c. ex tua & c. fin. de cler. non re-
*sist. Secundus regressus ¶ nunquam concedi-*³⁰
 tur, nisi habent primum regressum illum
 suspendat, vel ejus cassationi consentiat, ne
 idem beneficium duobus regressibus sit in-
 volutum, *Cassad. decis. 1. de pens. Mohed. decis.*
4. 5. 7. 10. 13. de renunc. Rot. divers. decis. 799.
par. 3. lib. 3. attestans de usu, & stylo, arg. c. super
eo de coh. cler. & mul. & ibi gl. fin. & Can. arg.
c. dilectus filius, & ibi not. per DD. de rescript.
 Accessus nullam habet causam præambu-
 lam juris præteriti, *Cassad. decis. 1. de pact. nu.*
6. Put. decis. 191. num. 3. 10. & 13. libr. 1. l. acces-
sionibus ff. de diut. & temp. præscr. sed præsup-
 ponit jus de futuro: *Rot. divers. decis. 457. nu.*
10. part. 1. c. unico, ibi ad ea ingressus patere va-
 leat de eo, qui mit. in pos. in 6. Ingressus ab ac-
 cesso non differt, nec præsupponit ¶ ali-³¹
 quem

quem titulum præcedentem, c. accusatores, el. 2. 3. quæst. 5. c. eum qui ibi iuste ingreditur de præb. in 6. Cassad. d. decis. 1. de pact.

- 32 Reservationem quædam sunt ¶generales, inducæ per canones, quæ per Con. Tridentinum non sunt sublata, ut reservata sunt beneficia vacantia apud sedem apostolicam, c. statutum, c. presenti de præb. in 6. Extravag. ex debito de elect. inter communes Extravag. ad regimen. de præb. inter communes. etiam monasteria monialium, Mand. de sign. grat. tit. resignationes vers. monasteria monialium, vacare dicitur beneficium proprie apud sedem quando ¶beneficiatus in Curia Romana moritur, Rot. decis. 4. de præb. in nov. Clem. 1. ut lit. pend. &c. in princ. c. presenti de præb. in 6. quod declarat c. 2. eod. tit. in 6. & sapius repetit non sine mysterio, mori contingat, decedat, gl. in Clem. 1. in verbo diœcesanis, & ibi Can. de iure parr. cum vulgaribus, vel in locis ipsi Curia Romanæ vicinis, non remotis ultra duas dietas legales, d. c. presenti in princ. & §. loca. improprie vero vacatio apud sedem ponitur pro quacumque vacatione in curia, & tunc vacatio apud sedem, & vacatio in curia pro eodem capiuntur, c. 2. de præb. in 6. quod in principio dicit apud sedem in fin. in Rom. Cur. c. statutum, & ibi gloss. 2. de præb. in 6. Lap. alleg. 84. adeo quod proprie loquendo, omnis vacatio apud sedem possit dici vacatio in Curia, sed non è contra, Rot. decis. 17. de præb. in antiq. Sarn. in reg. de trien. quæst. 31. post princ. Put. decis. 38. lib. 2. Gonz. super reg. de mens. & altern. gloss. 13. num. 48. & seqq. ab utraque dicta vacatione reservatio beneficii differt, si specialiter sumatur, quia potest esse beneficium reservatum, quod proprie non est vacans apud sedem apostolicam, vel in Curia, Archidiacon. in c. cum in tua num. 3. de consu. in 6. Rot. decis. 1. de off. leg. in antiq. Item reservantur, & in Curia Romana vacare dicuntur, Sarn.

Trid. reg. de trien. qu. 31. §. & ideo pro clavis vers. hoc probatur Put. decis. 38. lib. 2. beneficia S. R. E. Cardinalium, Officialium Papæ, Capellanorum, Commensalium (qui autem censentur Commensales traditur in c. fin. de verb. signif. in 6.) & quorumlibet aliorum ratione officii, vel ex causa legitima in Romana Curia morantium, quando à Papa pro suis, & sedis Apostolicæ negotiis persequendis de ipsa Curia quocumque modo præmissi, vel aliqui eorum transmissi, aut legati, vel nuncii fuerint, & eos ubilibet ante ipsorum ad prætractam curiam reditum durante legatione, seu prosecutione ipsorum negotiorum rebus contigerit eximi ab humanis, d. Extravag. ex debito §. episcopales, insuper, & §. rursus de elect. in communes. d. Extravag. ad regimen §. ac etiam per obitum, & §. seqq. Beneficia promotorum per Papam ad episcopales ecclesias, & monasteriorum regimina, quæ tempore huiusmodi promotionis, obtinebant, d. Extravag. ad regimen §. rursus monasteria. Garc. de benef. part. xj. c. 6. num. 30. & sequentib. Beneficia vacantia per assentionem pacificam quorumcumque prioratum, dignitatum, personatum, officiorum, canonicatum, & præbendarum, & aliorum beneficiorum auctoritate Apostolica collatorum: d. Extravag. ad regimen §. necnon etiam Garc. de benef. part. xj. c. 5. num. 51. & plurib. seqq. dicens, quod Dataria apponat decretum dimittendi primum in manib. sanctissimi, secus quando secundum beneficium, per quod vacat primum, esset ab ordinatio collatum, Extravag. ad regimen prope fin. vers. necnon etiam per assentionem de præb. Extravag. ex debito §. huiusmodi de elect. inter communes Rot. decis. 65. de rescript. in antiq. Gonz. super reg. de mens. & altern. gloss. 51. num. 36. & 37. Beneficia exemptorum, & immediate sedi Apostolicæ subiectorum; c. fin. de re-nunc.

nunc. Beneficia devoluta ad sedem Apostolicam: c. licet de suppl. neglig. pral. Beneficia vacantia per constitutionem execrabilis de præb. inter communes, Gonz. super reg. de mens. & alter gloss. 51. ubi casus 35. enumerat, in quibus reservatio sibi vendicat locum Paris. de resig. libr. 2. quest. 16. à num. 16. usque ad fin. Per concordata Germaniæ reservantur majores dignitates post pontificales in cathedralibus, & principales in collegiatis ecclesiis, §. de ceteris in concord. Germ. & si agatur ad hunc effectum requiruntur probationes plenæ, & concludentes, & debet esse dignitas major, vel prima proprie, plene, & eum effectu in actu, & non in habitu, nec sufficiunt vestigia dignitatis, propter præjudicium ordinarii collatoris, Rot. divers. decis. 70. num. xj. part. 1. c. de liberatione, & ibi gloss. in verbo ecclesiæ, & in verb. electiones circa fin. vers. sed cum majoritas, & ibi Gemin. num. 6. & seq. & Can. de off. leg. in 6. Præterea inductæ sunt plures reservationes per particulares constitutiones summorum Pontificum, quæ etiam dicuntur generales reservationes, quia factæ per viam legis, ut reservata sunt beneficia vacantia per privationem, constit. Paul. 1. incip. sanctissimus, quæ est in ordine 67. recepta in confidentiam, Constitut. 109. Pij 4. Rom. Pont. & constit. Pij 7. 87. Intolerabilis, vacantia per crimen hæresis, Constit. Pij 6. 29. cum ex Apostolatus. Parochiales ecclesiæ collatæ non servata forma c. 18. sess. 24. Const. Pij 6. 32. in conferendis. late de præfatu omnib. Gonz. al. super reg. de mensib. & alter gloss. 51. Quædam reservationes sunt 34 speciales † quoad certum corpus beneficii, non tamen pro certa persona: c. si eo tempore de elect. in 6. c. cum olim de re jud. nonnullæ aliæ sunt inductæ per primam novam, & undecimam regulas Cancellariæ Apostolicæ, quas fufe explicat Mondos. in Com-

ment. ad dictas regulas. Garc. de benef. part. 5. c. 1. num. 56. & sequent. & 13. §. seqq. Beneficia familiarium Cardinalium sunt reservata per reg. Cancell. 4. §. ac quæcumque, quam fufe explicat, Mandos. in reg. 3. reservat. quest. 17. & 4. quest. seqq. Greg. xv. decis. 166. & ibi late annot. Quædam sunt speciales † 35 super certo corpore beneficii, & specialiter pro certa persona, c. dudum de præb. in 6. c. executor de concess. præb. in 6. Rot. dec. 28. de præb. in antiq. quæ per Concil. Tridentinum sunt sublata, quia sunt gratiæ præventivæ, c. decernit sess. 24. Reservatio expirat † per pro- 36 visionem Papæ, etiam si provifus moriatur, antequam cœperit corporalem beneficii possessionem, Rot. decis. 24. de præb. & dignit. in antiq. c. fin. §. presenti §. fin. de concess. præb. in 6. ac litteris non expeditis, Rot. decis. 87. num. 5. de rescript. in antiq. Ioan. Andr. in prowm. lib. 6. num. 5. & 6. Archid. & Canoniste, quando est facta in forma gratiosa, secus in forma dignum, & Commissaria; Rot. dec. 3. de for. in antiq. Clem. 1. & ibi gloss. 3. de concess. præb. Reservatio non expirat per commendam, Gemin. in c. nemo num. 6. de elect. in 6. Rot. decis. 1. de præb. in antiquior. nisi commenda fiat ad incertum tempus, puta donec allecutus fuerit possessionem Episcopatus propter dubium eventum conditionis, Rot. decis. 1. in 2. resp. de præb. in antiquioribus l. sufficit ff. de cond. indeb. Gemin. in d. c. nemo num. 6. de elect. in 6. Reservatio facta collationi Papæ per mortem Papæ expirat, sed reservatio facta collationi sedis Apostolicæ, morte summi Pontificis non expirat, Clem. 1. de probat. & ibi Zabara. in princ. Imol. in princ. & Can. Mand. in reg. 1. reservat. quest. 12. n. 5. & seqq.

De reservatione † beneficii, sive genera- 37 li, sive speciali debet fieri mêtio in impetratione, alias collatio non valet, Felin. in c. in

- nostra sub 5. coroll. de rescript. Rot. decis. 30. de
 prab. in antiq. & si plures concurrant reserva-
 tiones generales circa idem beneficium, de
 omnibus debet fieri mentio specialis in im-
 petratione, Cassad. decis. 9. de prab. numer. 5.
 Bellam. decis. 425. si Papa. Felin. in c. in nostra
 in 6. coroll. de rescript. quia collatio est gra-
 tia ex parte concedentis, ex parte impetra-
 ntis ambitio, gloss. 1. in c. si tibi qui de rescript.
 38 in 6. collatio ꝑ apostolica fundata super fal-
 sa causa reservationis est subreptitia, & nul-
 la, Rom. cons. 335. num. 11. & 14. simonet de re-
 serv. quest. 61. num. 1. quia decretum latum
 ex falsa causa non afficit beneficium, l. 3. §.
 puberi ff. de carbon. l. cum vero §. subvatum ff.
 de fideicom. libert. l. 1. §. hac verba ff. ne jus fiat
 ei, qui in poss. l. tutor si petitus l. scia egressa ff. de
 tut. & curat dat. abis & c. l. magis puto. §. fin.
 ff. de reb. eor. qui sub tut. & dicitur ꝑ Papa vo-
 luisse providere tanquam de reservato
 39 quando apponit clausulam, dummodo il-
 lius dispositio ad nos hac vice pertineat,
 quæ totam gratiam, & omnia in ea conten-
 ta qualificat, & restringit, simon de reserv.
 quest. 61. num. 3. Gonzal. super reg. Canc. de
 mens. & alter. §. 4. proam. numer. 75. & seqq.
 40 Resignatio ꝑ beneficii reservati facta in ma-
 nibus ordinarii tenet, & inducit veram va-
 cationem, Rot. decis. 4. de renunc. & decis. 1. de
 rer. perm. in nov. Caput. decis. 45. part. 1. c. du-
 dum de prab. in 6. gl. in c. quod in dubio, in ver-
 bo in manum laicam, & ibi Innoc. & Can. de re-
 nunc. verum collatio inferioris de beneficiis
 reservatis est ipso jure nulla, Extravag. ad
 Romani. de prab. inter communes c. si eo tempore
 de elect. in 6. & ibi Can. c. quodam, ibi vaca-
 41 tura prabenda de prab. in 6. quia ꝑ decretum
 irritans in reservationibus generalibus
 clausis in corpore juris, aut notoriis, Mohed.
 decis. 13. num. 2. de restit. spol. Rot. decis. 75. nu-
 3. & 5. part. 3. lib. 1. divers. cap. 1. & 2. ut lit.
 pend. & c. in 6. Inn. in c. constitutum, de fil. pres-
 byt. & in cap. significasti de divort. & utrobique
 Can. c. ad decimas de rest. spol. in 6. Rot. decis. 3.
 de rest. spol. in nov. In specialibus certi corpo-
 ris beneficii, Cassad. decis. 1. de caus. poss. &
 propr. Rot. d. decis. 3. de rest. spol. in nov. ac in
 literis accessus, regressus, & coadjutorie
 cum futura successione, Cassad. decis. 2. de
 rest. spol. c. quodam, & ibi gl. in verbo ignorant
 de prab. in 6. c. 1. §. quia cum illi de concess. prab.
 in 6. irritat contra factum, Clem. 1. de con-
 cess. prab. c. quodam de prab. in 6. & non solum
 inficit titulum, sed etiam possessionem, c.
 ut nostrum de appell. & ibi Can. Cassad. decis. 1.
 & Rot. dec. 3. de restit. spol. in nov. ac omnia quæ
 sequuntur ex eo, Rot. decis. 20. de prab. in an-
 tiq. c. si eo tempore de elect. in 6. cap. quodam de
 prab. in 6. Collect. in c. ecclesia vestra sub nu. 25.
 de fort. il. gloss. in Clem. 1. in verbo attestari & ibi
 Zab. num. 6. & Can. de concess. prab. & exclu-
 dit possessorum recuperandæ, quando re-
 servatio est probata, vel quando quis in-
 continentem paratus est eam probare, Rot. de-
 cis. xj. de restit. spol. in antiq. c. in literis de rest.
 spol. & ira intelligenda est decis. 3. de rest. spol.
 in nov. sed non officium iudicis, si spoliatus
 fuerit lite pendente, quia in eo non requi-
 ritur possessio, sed sufficit quod expulsum
 tempore expulsionis detineat, Rot. decis. xj. de
 caus. poss. & propr. in antiq. dictum est supra in
 tit. ut lit. pend. & c. Pan. in c. bona num. 21. de
 appell. Decretum appositum in provisione
 certi beneficii vacaturi inficit titulum, &
 possessionem secuta provisione executoria,
 Clem. 1. de concess. prab. & ibi Can. Mohed. xj.
 eod. tit. c. pen. & ibi Gemin. in fin. de prab. in 6. c.
 Præterea de app. Cassad. decis. 1. & 2. de decr. re-
 serv. secus in decreto, quod apponitur in
 provisione beneficii certi vacantis, quod
 non inficit possessionem, Cassad. decis. 2. sub
 num. 4. vers. & intellige, & num. 5. de rest. spol.
 c. si d.

c. si à sede de prab. in 6. Decretum super beneficio incerto non inficit titulum, & possessionem, Franc. in c. 1. §. ex part. num. 7. & 8. hoc tit. in 6. qui declarat quando decretum sit appositum super certo, vel incerto beneficio c. si pauper & ibi Franc. & Can. & prab. in 6. ex quo infertur, quod decretum appositum in indulto conferendi concessio Cardinalibus, vel aliis non inficit neque titulum, neque possessionem provisi ab ordinario; Clem. 1. hoc tit. & ibi gloss. & Can. Cassad. decis. 1. & 2. de restit. spol. Rot. divers. decis. 72 lib. 1. par. 3. d. c. 1. §. sub iunctum in fin hoc tit. in 6. & ibi gloss. in verb. reservari, quodque in decreta in revocatoriis expectatarum, facultatum resignanti, ac similium gratiarum non officiant agenti spolio, quominus dicatur habere titulum coloratum, Mohed. decis. 13. de rest. spol. Rot. divers. decis. 71. num. 5. part. 3. lib. 1. per d. c. 1. §. sub iunctum hoc tit. in 6. ac quod decretum regularum Cancellariæ non inficit possessionem, Achill. decis. 8. de rest. spol. d. c. 1. §. sub iunctum, neque discolorat titulum, Achill. decis. 13. de rest. spol. d. c. 1. §. sub iunctum, præterquam in regula Cancellariæ reservatoria mensium, Cassad. dec. 1. de rest. spol. Gonz. in d. reg. Cancell. reserv. mens. gl. 67. num. 29. & seqq. & num. 41. & seqq. Greg. 15. decis. 123. numer. 5. de regula de annali, Cassad. decis. 12. super reg. Cancell. Achar. decis. 2. super reg. Cancell. in genere. De reliquis effectibus decreti vide Folin. in c. caterum. num. 19. & seqq. de rescript. Cassad. decis. 3. de decretis in reservat. Anchar. in c. 1. hoc tit. in 6. num. 7. & 8. & ibi Canon. Gonzal. super regul. Cancell. reservat. uens. & c. gloss. 67. numer. 50. & seqq.

42. Habens indultum ꝑ conferendi beneficia qualitercumque vacantia, non potest conferre beneficia reservata, Rot. dec. 3. de off. leg. in nov. Rot. decis. 29. de prab. in nov. c. dudum c. quamvis el. 2. de prab. in 6. quod si indulto de-

tur potestas conferendi beneficia reservata, tunc potest conferre beneficia generaliter, & specialiter reservata, Rot. decis. 4. de prab. in nov. c. olim de verb. sig. c. cum dilectus de donat. etiam ex duplici reservatione, Bellam. decis. 425. Pan. in c. at si clerici §. de adulterio num. 11. de iudic. & ibi Can. In siml. beneficium num. 31. & seqq. plures cumulans ff. de constit. Princip. quia indultum contra concedentem latissime est interpretandum, c. olim de verb. sig. c. cum dilectus de donat. præterquam vacantia in Curia, sive per obitum, sive aliter vacent, Rot. d. decis. 4. de prab. in nov. Mand. de sign. grat. tit. indultum conferendi beneficia reservata vers. nonnunquam, & vers. seq. An. de falcon. de reserv. in 6. ff. in 4. qu. princ. n. 12. Rot. decis. 17. de prab. in antiq.

Ne sede vacante aliquid innovetur.

Titulus IX.

S Y M M A R I A.

- 1 Sedis appellatione venit Episcopalis, Abbatialis, Regularis pralatura cuiuslibet collegiata ecclesie inferioris, ac etiam titulus Cardinalitius.
- 2 Papa mortuo collegium cardinalium non debet se intromittere nisi de provisione.
- 3 Sedes quando dicatur vacare.
- 4 Capitulum sede vacante etiam si bona pralati & capituli sint distincta succedit in administratione spiritualium & temporalium & in iurisdictione quam potest exercere per se vel alium ac etiam succedit in iis qua sunt ordinis episcopalis & consecrationis qua debet exercere per alium episcopum.
- 5 Quanam transeant in capitulum singulariter enumerantur.
- 6 Non succedit in iurisdictione competentis episcopo

Nnnn 3

episcopo